

Aktualno	Ekonomsko ogledalo	UMAR
	številka 5/2004	str. 3

Podatki za **EU** kažejo, da se napovedi o okrevanju gospodarstva v letošnjem letu uresničujejo. Po prvi oceni se je rast BDP v državah evro območja oz. EU-25 v prvem četrtletju na medletni ravni povečala na 1.3% oz. na 1.6%; v Nemčiji na 0.7%, v Italiji na 0.8% in Franciji na 1.7%. Pri tem se sicer v državah evro območja trendna rast industrijske proizvodnje, ki je v drugi polovici lanskega leta pričela naraščati, v začetku letošnjega leta umirja; marca je v Nemčiji in Italiji na medletni ravni celo upadla. Vendar pa se je na mesečni in medletni ravni marca tako na evro območju kot v EU-25 precej okrepila rast novih naročil industrije.

Skladni s takšnimi gibanji so tudi podatki za **Slovenijo**: v prvem četrtletju se je na medletni ravni precej okrepila **rast izvoza blaga**, na 8% (merjeno v EUR). Povečanje je predvsem posledica v marcu pospešene rasti izvoza v države EU, ki se je tako, po skromnih rasteh v letih 2002 in 2003, v prvem četrtletju na medletni ravni povzpela na raven iz leta 2001. V tem se je povečal izvoz blaga v Nemčijo in Avstrijo, upadel pa v Francijo in Italijo. Že zadnja leta relativno visoke rasti izvoza blaga na Hrvaško in v Rusijo ter bivše države CEFTA, se v začetku letošnjega leta še krepijo (gl. str. 4). Skladni s tem so tudi podatki o proizvodni aktivnosti, ki se je še posebej povečala v marcu; na medletni ravni je v prvem četrtletju porasla za 4.2%, kar je sicer nekoliko manj kot v zadnjem četrtletju lani, ko se je začelo oživiljanje (gl. str. 13). **Blagovni uvoz** se je v prvem četrtletju v primerjavi z istim obdobjem lani povečal za 5.9% (merjeno v EUR) in se tako obdržal na lanski okrepljeni ravni. Najvišjo rast je predvsem zaradi pospešene rasti v marcu dosegel uvoz proizvodov za široko porabo in proizvodov za investicije, kar nakazuje, da se uresničuje napovedana krepitev zasebne in investicijske potrošnje. To potrjujejo tudi podatki o zadolževanju podjetij in prebivalstva (gl. str. 9). Saldo tekočega računa **plačilne bilance** je v prvih treh mesecih letos izkazoval rahel presežek (v istem obdobju lani rahel primanjkljaj) predvsem na račun nižjega primanjkljaja v blagovni menjavi. Na strani finančnih transakcij s tujino se letos nadaljuje večji odliv v obliki neposrednih naložb, pa tudi priliv iz tega naslova se je v prvih treh mesecih v primerjavi z istim obdobjem lani nekoliko povečal. Zaradi neobdavčenih kapitalskih dobičkov in ugodnih gibanj na tujih finančnih trgih se letos še naprej krepil odliv v obliki naložb v vrednostne papirje. S povečanim izvozom so se močno povečale tudi terjatve iz naslova komercialnih kreditov. Še naprej se povečuje tudi zadolževanje bank v tujini v obliki posojil, medtem ko se podjetja letos v primerjavi z istim obdobjem lani v tujini manj zadolžujejo, več pa v obliki deviznih kreditov pri domačih bankah (gl. str. 9).

V Pomladanski napovedi smo glede na visoke **cene nafte** v prvem četrtletju (31.5 USD za sodček; nafta vrste Brent) predpostavili nekoliko višjo povprečno ceno nafte v letošnjem letu kot v Jesenski napovedi (26 USD), in sicer 27.7 USD za sodček. Vendar pa od marca naprej do pričakovanega znižanja cen nafte ni prišlo; nasprotno so se te zviševale in maja v povprečju dosegle 38 USD za sodček. V primeru, da bo tako povprečna cena nafte letos za približno 4 USD višja od upoštevanega v Pomladanski napovedi (kar bi pomenilo 31.7 USD za sodček), bi to po ocenah znižalo napovedano gospodarsko rast za največ 0.2 odstotne točke. Pri tem smo upoštevali negativni vpliv višjih cen nafte na rast domače potrošnje, napovedane rasti izvoza pa bi bile uresničljive tudi ob višjih cenah nafte, saj temeljijo na predpostavkah tujega povpraševanja, le-te so skladne z zadnjimi napovedmi IMF in EK, kjer je višja cena nafte že upoštevana (osnovni scenarij je glede napovedi izvoza nekoliko konzervativen). Učinek poslabšanja pogojev menjave na tekoči račun plačilne bilance bi pomenil za približno 100 mio EUR večji primanjkljaj.

Rast cen življenjskih potrebščin je maja znašala 0.9%, medletna inflacija pa se je povišala za 0.3 odstotne točke, na 3.8% (maja lani je znašala 5.5%). Visoko povišanje cen v maju pa ni prekinilo zniževanja povprečne inflacije, ki je bila v primerjavi s predhodnim mesecem nižja za 0.1 odstotne točke in je znašala 4.6% (maja lani 6.6%). Majska inflacija je bila posledica dveh skupin dejavnikov: povišanja cen tekočih goriv za prevoz in ogrevanje ter vpliva cen z izrazitim sezonskim gibanjem, in sicer višjih cen v skupinah obleka in obutev ter rekreacija in kultura.

Glavni razlog za trenutno **hitrejšo rast cen od pričakovane** je naraščanje cen nafte, pri čemer ostajajo usmeritve ključnih ekonomskih politik skladne z našimi pričakovanji ob pripravi napovedi. Zato je nadaljnje gibanje inflacije odvisno predvsem od cen nafte v prihodnje: če se bodo te znižale oziroma vrnila na nivo, ki ga je še ob začetku leta napovedoval OPEC, potem se bo tudi inflacija v Sloveniji do konca leta približala 3.3%, kot znaša pomladanska napoved. Ob povprečni ceni nafte v letu 2004 na ravni 31.7 USD za sodček pa bi bila inflacija višja za približno 0.2 odstotne točke. Vendar pa tudi v primeru, da se cene nafte ne bi znižale, to ne bo ogrozilo predvidenega vstopa Slovenije v ERM II. Cene nafte namreč vplivajo tudi na rast cen v EU, ki se je po podatkih Eurostata maja povišala na 2.5% (aprila 2.0%), tako da zaradi takšnega gibanja ni dodatno ogroženo izpolnjevanje maastrichtskega kriterija glede inflacije.

Stopnja anketne brezposelnosti se je v prvem četrtletju 2004 nekoliko povečala, na 6.8% (v 2003 6.7%), kar je sezonsko običajno za začetek leta. Pri tem se je bolj kot število brezposelnih in pa število formalno delovno aktivnih (ki je bilo manjše kot lani; gl. str. 10), prvič po letu 2001 povečalo predvsem število neformalno zaposlenih. Socialni partnerji so se v teh dneh uskladili glede predloga zakona o spremembah in dopolnitvah **zakona o sistemu plač v javnem sektorju** s katerim je določen način prevedbe plač po starem sistemu v osnovne plače po novem in uskladitev plač v javnem sektorju z julijem 2004 za 2.5% (gl. str. 11).